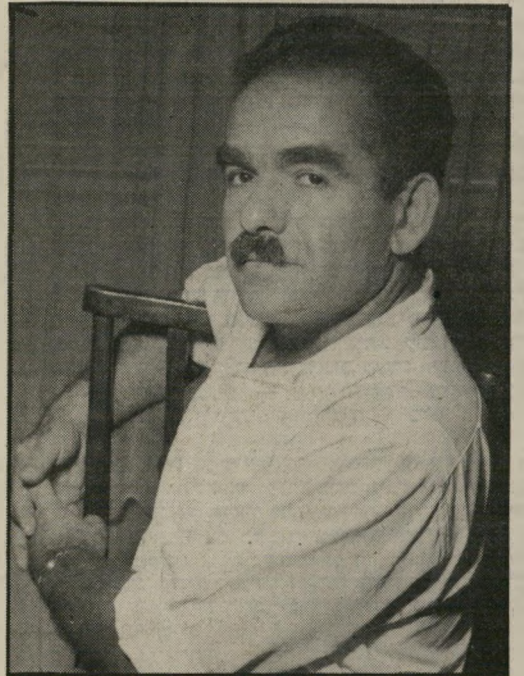

לא פעם זילזלו אנשים ביצחק שמיר ולא פעם שילמו על כך בחייהם

בדיחה יהודית ישנה מספרת על הגביר שנפטר. לא נמצא אף יהודי ירא-שמיים אחר שיאמר עליו מילה טובה. ואיך אפשר לקבור יהודי בלי הספד? לבסוף התגרב יהודי אחד לשאת את דבריו על הקבר. "ר' מוישה היה קמצן", הוא אמר. "הוא היה גם גסידוח, אכזר וחסר רחמים. אבל בהשוואה לבנו בכורו, הוא היה קרוש!" הכל הפליטו אנחה של הקלה. "אוי, איזה צדיק היה!" קראו וסתמו את הגולל. אחרי התפטרותו של מנחם בגין — ייבדל לחיים ארוכים מאוד — חישו כך רבים. היו לבגין כמה חסרונות, אבל בהשוואה ליוורשו...

● לא בגין שני

דאמת היא שמעטים האנשים המכירים את יצחק שמיר היטב. ההשוואה לבגין נכונה, אך גם מטעה. השניים דומים זה לזה בדברים רבים, אך גם שונים מאוד איש מרעהו. בגין הוא, מעל לכל, נואם גדול, מנהיג ההמונים. כל חייו מתמקדים בנאומים גדולים, שהיו שיא פועלו. בגין האמיתי, בגין במיטבו, הוא בגין שעל המירפסת, בגין מאחרי המיקרופונים, בגין המרעיש שמייס וארץ נגד האוייב, החיצוני והפנימי. שמיר הוא שתקן. הוא נושא דברים בציבור רק באירצון, וגם באיכישרון. אין הוא כמיטבו באסיפת-עם. נדמה שאינו חש שם בנוח. אך הוא מצטיין בשחות-שיכנוע פרטיות, בארבע עיניים. בגין זקוק לכך שהמונים יראו וישמעו אותו, ירעו לקראתו, יאהבו אותו. האגו של יצחק שמיר ניוון מתפריט שונה לגמרי. זוהי האגומניה המיוחדת לאיש-המחתרת, לאיש-הקונספירציה, לאיש השרות החשאי. אין זה מיקרה שהוא מילא את כל התפקידים האלה, ובהצטיינות. זהו אופיו של איש שאין לו ידידים אמיתיים ואנשי-אמון, השומר את מחשבותיו לעצמו, המחזיק את קלפיו ליד החזה. אין לו צורך להתפאר. כאיש-מחתרת אמיתי, הוא יונק את תחושת

שמיר עם יציאתו מהמחתרת. ראשו גדול משחייב היחס כלפי גופו...

החשיכות שלו מן הידיעה שהוא שומר-סוד, שהוא יודע דברים שאיש מסביבו אינו יכול אף לנחש אותם. בגין, הנחשב בעולם בארכיטקטוריקס, לא היה טרוריסט מעולם. הוא היה המנהיג הפוליטי והאידאולוגי של תנועה מחתרתית. מעולם לא החזיק בידו נשק, לא ירה באקדח או ברובה, לא השתתף בפעולה צבאית. ואילו שמיר היה לוחם של ממש. הטרוריסט מס' 1 במלשתינה (א"י) של ימרי הבריטים, איש שהיה מסוגל לדון אדם למות ולסקח בעצמו על ההוצאה-לפועל. אדם כזה זקוק לערכים מוחלטים, שאינם ניתנים לעירעור. אין הוא יכול להרשות לעצמו אף קורטוב של קורטוב של ספק בצירקתו. הוא צריך ליהנות מביטחון עצמי מוחלט. שמיר מצטיין בכל אלה. לבגין יש אופקים מוגבלים. לשמיר אין אופקים בכלל. הוא נע על מסלול אחד ויחיד. מסלול זה מוביל, בלי פניות ופניות, בקנאות חרימית מוחלטת, לעבר הגשמתו של איריאל אחד: ישראל הגדולה,

היהודים

השלמה; מדינת-היהודים שבין הים והירדן, ומעו לו. רק טיפש זילזל כאיש כזה. אפשר להתעלם מקיומו של יצ שמיר, אך זה מסוכן מאוד.

● כצצות בשווקים

גובה: 165. מיבנה-גוף: חזק. עיניים: חומות. שערות: חומ פולני. כך תיאר, לפני 39 שנים, המפקח הכללי של מישטו פלשתינה (א"י), י"מ ריימר ג'ונס, את יצחק יורניצקי בן ה-29. ה היה מוכן לשלם 200 לירות למי שיביא למאסרו. 200 ל"י

מאת

אורי אבנרי *

סכום גדול, אך הוא נפל בהרבה מן הסכום שהיה המפקח מן לשלם עבור נתן פרידמאן או יעקב לבשטיין — 500 לנפש. ריימר ג'ונס לא ידע עדיין את חשיבותו האמיתית של האיש, שנודע במחתרת בשם "מיכאל". הוא גם לא ידע עדיין את גובהו האמיתי: 159. יתכן כי בחיט ההבדל בין אינטשים, כנהוג בכריטינה, ובין סנטימטרים, כנהוג בארץ-ישראל, השתבשו המידות. תולדות-חייו של הלוחם מיכאל היו אופייניים לרנ מלחמה-מחתרת של אז. הוא נולד ב"1915, שנתיים אחרי בו (אך באותה שנה כמו משה דיין) בעיירה רוז'ניו בפולין. כמו בו

יצחק ושולמית שמיר קשרית מבולגריה

* הכתבה מבוססת על מחקר ביוגרפי של דן עוס שפורסם ב"העולם הזה" (10 באוגוסט '77).